
Náboženství skomírá, teologie nikoliv

Náboženství skomírá, teologie nikoliv

LIDOVÉ NOVINY

20.12.2011, Rubrika: Akademie, Strana: 17, Autor: RADKA KVAČKOVÁ, Téma: Katolická teologická fakulta
Teologické fakulty nevzdělávají jen bohoslovce. Přispěly k tomu, že se humanitní vzdělávání stalo dostupnějším
Víte, co mají společného místopředsedkyně Poslanecké sněmovny Kateřina Klasnová, šéf Poštovní spořitelny Jan Lamser a olomoucký arcibiskup Jan Graubner? Studovali teologické fakulty. Nebyli zdaleka sami. V Česku působí celkem pět teologických fakult a studuje na nich pět tisíc vysokoškoláků. Překvapivé číslo, když uvážíme, že počet lidí, kteří se hlásí k náboženství, stále klesá.

Jenom na Katolické teologické fakultě Univerzity Karlovy (UK) v Praze jich registrovali k 30. říjnu 928. Přitom nejde o fakultu největší. Tou je Cyrilometodějská teologická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci. A třeba na Husitskou teologickou fakultu UK se letos hlásilo na bakalářská studia 828 uchazečů (přijato bylo jen něco přes 400 a studovat začaly necelé čtyři stovky lidí).

Na kněžské povolání se připravuje jen pár studentů. Pokud by se ale někdo domníval, že se všichni chtějí věnovat kněžskému povolání, mýlil by se. „U nás to bývá tak do deseti lidí ročně,“ konstatuje děkan Katolické teologické fakulty UK Prokop Brož. Teologie, která se považuje za jakousi přípravku pro kněze (k tomu, aby se mohl člověk knězem skutečně stát, musí být ještě také vysvěcen), tvoří totiž na teologických fakultách většinou jen část studijních programů. Ve skutečnosti jsou teologické fakulty hlavně velkou šancí pro ty, kdo chtějí studovat třeba sociální obory, filozofii nebo i dějiny umění. „Mne zajímala filozofie, ale na filozofickou fakultu jsem se nehlásila. Zaujala mne možnost studovat husitskou teologickou fakultu,“ říká čtyřiatřicetiletá Kateřina Klasnová s tím, že jejím původním záměrem bylo na škole zůstat a učit.

Rok 1950 všechno změnil. Ano, teologické fakulty bezesporu přispěly k tomu, že se humanitní vzdělání stalo v posledních dvaceti letech dostupnější než dřív. To ovšem neznamená, že by předtím neexistovaly. Počátky Katolické teologické fakulty UK sahají až do roku 1348. (Studium teologie trvalo tehdy 12 let.) Po komunistickém převratu, v roce 1950, byla tehdejší bohoslovecká fakulta vyřazena ze svazku Univerzity Karlovy a posléze přestěhována z Prahy do Litoměřic. Zpět do svazku fakult UK se vrátila až v roce 1990.

Také v Olomouci má teologie dlouhou tradici. V roce 1573 tam bylo jezuitské lyceum povýšeno na univerzitu s fakultou bohosloveckou, k níž teprve později přibýly fakulty filozofická, právnická a lékařská. V roce 1869 studovalo v Olomouci 218 bohoslovců. V roce 1950 byla tamní fakulta i seminář zrušeny a budovy zabaveny. V letech 1969 až 1974 působila v Olomouci pobočka litoměřické teologické fakulty ve stísněných prostorách arcibiskupství. Teprve po listopadu 1989 se vytvořily podmínky k znovuoobnovení bohoslovecké Cyrilometodějské teologické fakulty Univerzity Palackého.

Vysoká škola pro evangelickou teologii dostala šanci až se vznikem Československé republiky. V roce 1919 byla zřízena Husova československá evangelická fakulta bohoslovecká. S přerušením v době německé okupace působila do roku 1950, kdy byla vládním nařízením rozdělena na dvě samostatné fakulty: Husovu československou bohosloveckou fakultu (dnešní Husovu teologickou fakultu) a Komenského evangelickou bohosloveckou fakultu – dnešní Evangelickou teologickou fakultu. Po roce 1990 byly obě včleněny do svazku Univerzity Karlovy.

O rok později, v roce 1991 byla pak založena ještě Teologická fakulta Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích.

Taky se vám to zdá hodně? A možná byste ani nevěděli, jaký je rozdíl mezi husitskou teologickou fakultou a evangelickou teologickou fakultou? Tak tedy zásadní skutečně není. Na husitské se však učí nejen husitská teologie, ale i pravoslavná a starokatolická.

Kolik lidí se chystá působit jako faráři se nedá tak úplně odhadnout, faktem je, že přímo husitskou teologii studuje momentálně stovka studentů, což je vzhledem ke skutečnosti, že se k Církvi československé husitské dnes hlásí jen čtyřicet tisíc lidí, opravdu hodně. Kandidátů na kněžské působení v ostatních dvou církvích je podstatně méně. Zajímavá je ale skutečnost, že teologické fakulty jsou dnes plné žen. Na husitské je jich podle proděkana Jiřího Vogela naprostá většina.

Není třeba být věřícím Za zmínku bezesporu stojí i fakt, že k tomu, aby šel člověk studovat teologickou fakultu, není třeba, aby byl věřící. Není příliš překvapivé, když proděkan Vogel uvádí, že mezi těmi, kdo studují na škole sociální práci je jich kolem dvaceti procent. Člověk se ale neubrání podivu, když proděkan prozradí, že ani mezi teology, tedy těmi, z nichž by mohli být faráři, jich není plných sto procent. „To víme ze seminářů a rozhovorů se studenty, při přijímání se na to ptát nemůžeme, natož abychom z víry dělali podmínku studia,“ říká a vysvětluje, že něco takového zákon školám nedovoluje.

Na Katolické teologické fakultě UK se ale přece jenom trochu jistí. K přihlášce je tam nutné dodat osvědčení o mravní bezúhonnosti. To je možné získat, jak se píše na internetových stránkách školy, od duchovního, který uchazeče dobře zná, nebo od fakultního kaplana. Ovšem jen pro obor teologie, určený především pro ty, kdož uvažují o kněžském povolání. I tady lze však studovat také dějiny evropské kultury, aplikovanou etiku či dějiny křesťanského umění.

Oborů nabízených všemi teologickými fakultami v Česku je však víc. Patří do nich pedagogika, sociální práce, vychovatelství, filozofie, dokonce bohemistika, judaistika, filozofie či mezinárodní sociální a humanitární práce.

A jaké předměty mají ve škole teologové? Třeba úvod do liturgiky, dějiny dogmatu, církevní právo, dogmatickou teologii, morální teologii, etiku, liturgický zpěv, ale většinou také latinu, řečtinu a hebrejštinu.

Nezaměstnanost není velká A jak je to s uplatněním? Vzdělání v oboru náboženských nauk poskytuje předpoklady pro odbornou pastorační práci ve všech institucích té které církve, a to nejen v roli kněze či faráře, ale například i katechety, pro práci v charitě, ve správě církevních objektů či v publicistice.

Absolventy teologických fakult je však možné najít i ve státní správě, kde se vyžaduje vysokoškolské vzdělání bez přesné specifikace oboru, ale i ve firmách.

Podle serveru www.vysokeskoly.com je nezaměstnanost absolventů teologických fakult různá. Například u Husitské teologické fakulty UK představuje 5,7 procenta, což je ale téměř dvaapůlnásobek míry nezaměstnanosti absolventů filozofické fakulty téže univerzity, u Teologické fakulty Jihočeské univerzity 6,5 a v Olomouci činí 5,7 procenta. Kupodivu nulovou zaměstnanost vykazuje Evangelická teologická fakulta UK a velmi malou Katolická, je 1,4 procenta.

Teologické fakulty a jejich programy

* PRAHA Katolická teologická fakulta UK teologie, obecná teorie a dějiny umění a kultury, humanitní studia, historické vědy Evangelická teologická fakulta UK teologie, sociální práce Husitská teologická fakulta UK teologie, teologie – humanitní studia, specializace v pedagogice, učitelství pro střední školy, sociální práce * OLOMOUC Cyrilometodějská teologická fakulta Univerzity Palackého charitativní a sociální práce, katolická teologie, mezinárodní a sociální práce, praktická teologie * ČESKÉ BUDĚJOVICE Teologická fakulta Jihočeské univerzity teologie, humanistika, náboženská výchova a etika, pastorační asistence, sociální a charitativní práce, filozofie, teologie služby, teologická antropologie a etika, pedagogika volného času a kombinace: humanistika – bohemistika, humanistika – historie, náboženské vědy – bohemistika, náboženské vědy – historie, humanistika – náboženské vědy